

Beleidsplan Landgoed OLV Abdij Oosterhout

Geloof(t) in de toekomst

Inleiding

Enige tijd geleden was er een bijzonder nieuwsitem in het journaal. Het Vaticaan had in het centrum van Rome een prachtig historisch gebouw verhuurd aan de hamburgerketen Mc Donalds.

Veel mensen waren verbaasd en de buurtbewoners bovendien ontstemd.

Het Vaticaan, de Kerk en Mc Donalds, waarom doen ze dat?

Waarschijnlijk omdat het geld oplevert, veel geld!

In een wereld waarin economisch denken de boventoon voert en allerlei ontwikkelingen steeds sneller gaan, dreigen oude instituten ten onder te gaan. Tenzij ze bereid zijn mee te veranderen.

Zo zal het Vaticaan en zijn huidige leider, paus Franciscus, ook gedacht hebben; we moeten met de tijd mee, anders raken we achterop en staan we straks met lege handen aan de zijlijn.

Met de tijd mee, dat geldt voor iedereen dus ook voor de OLV Abdij. We weten dat er al enige tijd nagedacht wordt over mogelijke veranderingen binnen de abdij met de bedoeling het voortbestaan voor de toekomst te waarborgen.

Een onderdeel van de abdij is het landgoed. Een tuin, een park, een stuk natuur door de bewoonsters maar ook door anderen hoog gewaardeerd.

In 2012 heeft de tuin met een omvang van een kleine 10 hectare de status van landgoed gekregen op grond van de Natuurschoonwet.

Daarmee verplicht de eigenaar zich om het geheel op een verantwoorde wijze te beheren en het landgoed in stand te houden en in goede staat te bewaren voor de toekomst. Een en ander vereist daarom een visie op de toekomst. Een toekomst die aan verandering onderhevig is.

Huidige situatie

Het beheren van het landgoed vergt van de abdij de nodige financiële inspanningen. Er is een jaarlijkse investering in:

- personele kosten t.b.v. de vaste tuinman en een groep vrijwilligers;
- aanschaf en onderhoud van het machinepark;
- aanschaf gereedschap en overig materiaal;
- aanschaf onderhoudsproducten voor het landgoed (mest, kalk, compost);
- inhuren externen t.b.v. boomverzorging, vijveronderhoud, loonwerk, beweiding met schapen en specialistisch onderhoud en advies t.b.v. de boomgaard.

Daarnaast zijn o.m. tuinmeubilair, de vijverbrug en de boot periodiek toe aan onderhoud en renovatie c.q. vervanging. De jaarlijkse onderhoudskosten overschrijden het bedrag van €50.000.

Met de instandhouding van het landgoed zijn deze jaarlijkse kosten een gegeven. Er is door de landgoedstatus wel sprake van een fiscale tegemoetkoming maar er moet nog steeds veel worden opgebracht.

Tegenover deze lasten staan gelukkig ook de lusten van het landgoed.

Ten eerste is het een abdijs tuin van bijzondere schoonheid waar de zusters van de OLV Abdij dagelijks van kunnen genieten.

Een deel ervan is open voor de gasten van de abdij; zij maken als het weer het toelaat dankbaar

gebruik van de tuin.

Het landgoed is de laatste jaren ook steeds meer een visitekaartje geworden van de abdij. Er is, zij het terughoudend, publiciteit gegeven aan het landgoed in verschillende artikelen en door middel van opentuidagen.

Hierop zijn veel positieve reacties gekomen waaruit blijkt dan men over het algemeen veel waardering heeft voor het feit dat de zusters van de OLV Abdij naast hun religieuze taken ook de zorg voor de instandhouding van het landgoed op zich nemen.

Tevens waardeert men de schoonheid van de tuin, een bijzonder stuk natuur en onderdeel van de Heilige Driehoek. De aanwezigheid van het landgoed versterkt de structuur van dit beschermd gebied significant.

Sinds enkele jaren is de verbouwing van klein fruit weer versterkt en is een nieuwe impuls gegeven aan de boomgaard door naast de bestaande een nieuwe aan te leggen.

De oogst van appels, pruimen en peren voorziet voor een deel in de behoefte van de bewoonsters en de opbrengst aan bessen, frambozen, aardbeien en pompoenen wordt met graagte verwerkt in de keuken.

Naar de toekomst

Veel mensen die de abdijs tuin, het landgoed bezochten voelen zich er op een of andere manier mee verbonden; het is een bijzondere plek met een mystieke, spirituele sfeer, zo gelegen rondom een abdij en beschermd door muren (de binnenwereld versus de buitenwereld)

Anderen waarderen vooral de grote verscheidenheid aan bomen en planten en de inrichting en zouden daar vaker van willen genieten.

Heel mooi en positief maar het levert in financiële zin weinig tot niets op.

Zoals reeds opgemerkt verplicht de abdij zich wel jaarlijks een aanzienlijk budget beschikbaar te stellen voor instandhouding van het landgoed.

Gaat dit de komende jaren blijven lukken? Of is het verstandig om in het denken over veranderingen binnen de abdij ook het landgoed mee te nemen?

Uitgangspunt kan zijn: de abdij heeft een landgoed, het is een bijzonder stuk natuur wat hoog wordt gewaardeerd en waar mensen graag naartoe komen. (ter vergelijking: het Vaticaan had een prachtige locatie beschikbaar in het hart van Rome waar een ondernemer i.c. Mc Donalds, buitengewoon veel belangstelling voor had).

Met dit in gedachten en wellicht als een voorbeeld: zouden we met het landgoed een richting in kunnen die met respect voor de abdij en de leef- en belevingswereld van de zusters, in financiële zin iets gaat opleveren. Zodanig dat het beheer en de instandhouding van het landgoed geheel of grotendeels kostendekkend kan worden?

In wat verkennende gesprekken zijn al enkele opties naar voren gebracht t.w.

- verkoop van (een deel van) de oogst uit de boom- en bessengard;
- fors uitbreiden van de pompoenteelt t.b.v. de verkoop;
- het opzetten van een plantenkwekerij t.b.v. de verkoop.

Op zich zijn dit opties die zeker bij het landgoed passen en prima naast het huidige 'abdijsleven' zouden kunnen bestaan. Maar de vraag is wat het oplevert.

Met de verkoop van de oogst genereer je inkomsten maar aan de andere kant komt die oogst niet meer ten goede aan de bewoonsters. Je moet dus dat wat je verkocht hebt voor jezelf weer elders inkopen en dat welhaast zeker voor een hogere prijs.

Pompoenen zijn relatief makkelijk te kweken en er zou ook wel grond voor vrij te maken zijn. Je kunt echter nooit concurreren met de grote kwekers die tienduizenden pompoenen per jaar op de markt brengen. Je bent dus aangewezen op particuliere verkoop waarbij je wellicht tussen de vijfhonderd en duizend pompoenen kunt afzetten. Een prijs van 2 euro is al heel mooi en levert je dan jaarlijks tussen de duizend en tweeduizend euro op. Ten opzichte van de jaarlijkse begroting van het landgoed is dit niet veel en het wordt ook nooit meer.

Met het opzetten van een plantenkwekerij heb je te maken met de inzet van (semi-)professionele krachten die het af te zetten product op de juiste wijze kweken, onderhouden en presenteren. Daarbij dien je aan allerlei kwaliteitseisen te voldoen die de nodige investeringen vergen. Naast het huidige aanbod dient jouw aanbod al zo specifiek te zijn dat klanten speciaal naar je toe komen. Het opbouwen van een naam vergt in de regel heel wat jaren en de markt blijft al die tijd ongewis.

De laatste jaren is er weer meer aandacht voor het begrip 'landgoed'. De historie wordt weer gekoesterd en gewaardeerd en het stichten van nieuwe wordt gestimuleerd. De culturele en ecologische betekenis wordt meer erkend. Vanuit de overheid worden zeker wel wat financiële faciliteiten geboden maar in de regel niet genoeg om een landgoed echt in stand te houden. Landgoedeigenaren dienen dus zelf veelal met initiatieven te komen om hun bezit te continueren. Gelukkig gebeurt dat ook en daarmee bestaat de mogelijkheid om eens te kijken hoe anderen deze zaken aanpakken.

Een aanzienlijk deel van de eigenaren heeft gekozen voor een ondersteunende vereniging of stichting waarin mensen zich als vriend kunnen verenigen ter materiële ondersteuning.

Deze optie wordt hier nader toegelicht.

In het geval van landgoed OLV Abdij zou dit 'Vrienden van landgoed OLV Abdij' kunnen zijn. Deze vereniging of stichting staat dan open voor belangstellenden die het landgoed om reden van verbondenheid (met de abdij, het gedachtengoed, waardering tuin, begaan met beoogde instandhouding) willen steunen.

Die steun kan bestaan uit een jaarlijkse bijdrage waarmee men lid van de vereniging of donateur van de stichting wordt.

Voor die steun en uiteraard de verbondenheid heeft het landgoed deze mensen iets te bieden.

Te denken valt aan:

- extra openstelling van de tuin;
- nader te bepalen activiteiten;
- delen in de oogst;
- lezingen over (abdij)tuinen;
- mogelijkheid tot sponsoring van boomonderhoud, werken (bijv. brug), tuinmeubilair e.d. met naamsvermelding;
- uitbrengen van een periodieke nieuwsbrief met wetenswaardigheden/nieuwtjes over het landgoed.

Daarnaast zou er nagedacht kunnen worden over de mogelijkheid om kunstenaars in bepaalde periodes van het jaar gelegenheid te geven hun werk te exposeren op een deel van het landgoed. Met de exposanten kan worden overeengekomen dat zij hiervoor een vergoeding betalen c.q. een percentage van de opbrengst van het verkochte werk afdragen aan de abdij (een gebruikelijke werkwijze in de kunstwereld).

Als er voor wordt gekozen om het landgoed meer open te stellen voor publiek/begunstigers is het wellicht goed ook eens na te denken over herinrichting van en heroriëntatie op de mogelijkheden van de abdijwinkel.

Op het landgoed is een grote boerderij beschikbaar. Deze zou zich bijzonder goed lenen voor het inrichten van enkele ruimtes ten behoeve van winkel en evt. koffie- en theeschenkerij. Als

mensen een locatie zoals een tuin/landgoed bezoeken wordt de mogelijkheid iets aan te schaffen wat relateert met het bezochte en iets te nuttigen altijd zeer gewaardeerd. Anderzijds levert het de abdij extra inkomsten op.

Een ander bijkomend voordeel is dat bij activiteiten t.b.v. begunstigers en sponsors er geen ruimte in de abdij hoeft te worden geclaimd maar dat men in de boerderij, dus op 'het landgoed' terecht kan.

Tot slot

Zoals reeds eerder beschreven in de notitie “Introductie open dagen” (febr. 2015), die als bijlage wordt bijgevoegd en waarnaar nog eens wordt verwezen, is het bij dit alles uitdrukkelijk de bedoeling dat de eigenheid van de abdij en het welbevinden van de zusters niet in het gedrang komen.

Anderzijds, nietsdoen is geen optie.

Meebewegen met de tijd is noodzakelijk. De grote uitdaging ligt in het gaan meebewegen zonder je basis met bijbehorende waarden te verliezen.

Door goed te kijken naar de ontwikkelingen in de eigen wereld (het voorbeeld van het Vaticaan maar ook de activiteiten in de buurt-zie Catharinadal) en daarbuiten (een andere rol voor de kerk en haar instellingen t.a.v. oude en nieuwe gelovigen) komt wellicht en hopelijk de behoefte op om eens te snuffelen aan veranderingen, vervolgens te wikken en te wegen en uiteindelijk knopen door te hakken.

Een stap voorwaarts, een stap in de nieuwe tijd waarmee de zusters vanuit en naast de oude waarden en tradities een nieuwe boodschap naar buiten brengen, nl dat *OLV Abdij gelooft in de toekomst* en dat ze met de positionering van *Landgoed OLV Abdij* uiting kan geven aan het begrip '*geloof in de toekomst*'.

Oprichting stichting Vrienden Landgoed OLV Abdij

In 2017 is de stichting Vrienden Landgoed OLV Abdij opgericht met als belangrijkste doelstelling het bijeenbrengen van financiële middelen om daarmee een bijdrage te leveren in de instandhoudingskosten van het Landgoed OLV Abdij.

Financiële middelen

Het bijeenbrengen van de financiële middelen geschiedt door jaarlijkse bijdragen die aan de leden van de stichting worden gevraagd. De besteding van deze gelden wordt na overleg met de leden door het bestuur van de stichting bepaald.

Vergoedingen bestuurders

De bestuurders van de stichting vrienden Landgoed OLV Abdij krijgen voor hun werkzaamheden geen vergoeding. Gemaakte onkosten worden op basis van overgelegde bewijsstukken vergoed.

Oosterhout, juli 2017